

Amint hogy a multban sem érte a hatalom részéről egy hajszálnyit meleg sugár sem a dolgozó proletárokat, azonképen most, ez ország népének minden osztályát átkaroló, vészes nagy időkben sem érezzük az egyenlőség melegét.

A hatalom minden éltető sugara az agráriusok, bankkapitalisták és kereskedők vagyonos osztályai felé hullámszik és hizlalja bennük a határtalan profitvágyat, az uzsorát.

Az uzsora szemérmetlenül és szemtelenül pörén jár közöttünk. Ott található a piacon, a mészárszékben és a fűszerüzletben. Az uzsoráé a buza, a hus, a zsír, a krumpli, a fűszer és minden, minden, ami a munkások megélhetéséhez kell és a mindennapi kenyér megkereséséhez való egészség és erő megővéséhez szükséges.

A marka közt tart bennünket az uzsora és az ösztövért husunkon át a szívünkbe mélyeszi a körmeit.

Káromkodás, dühöngés, asszonyosopánkodás és piaci lázongás nem hozta ki flegmájából az uzsorát. Minél jobban jajgattunk, annál mélyebben furta belénk a karmait. Minél nagyobbat ordítottunk a drágaság miatt, annál jobban nőtt az uzsora.

A nagy világveszedelemben, amelyben az országunkat és népét egyenlően veszi körül a háború pusztító lángja és emészti — áll a dolgozó proletárság az uzsorásokkal szemben egyenlőtlenül, minden hatalom és törvény védelme nélkül.

A hadiállapot tilt bennünket a gyűléstől, tüntetéstől, sztrájkától és a hangos szótól. Tiltja a sajtót, vörös ceruzával törli a cikket, a mondatot, a szót, a betűt, ha az uzsora gyalázatáról szól. De nem tiltja a drágaságot, a nép fosztogatását, az uzsorát.

Az uzsorásoknak milyen áldott egy országa ez. A dolgozó munkásoknak, a nincstelen proletároknak milyen egy pokla ez!

Végre is a munkások nem akarnak éhen dögni. Az élethez való ragaszkodásuk arra serkenti őket, hogy elegendő táplálékot szerezzenek maguknak és családjuknak. A maga és felesége vagy gyereke lyukas cipője helyett jobbat, a lefoszlott ruha helyett újat és minden az élethez szükséges mást akar a munkás, amit a jóllakott és előkelően öltözött uzsora, a vagyonosok osztálya és a hatalom urai nem vehetnek tőle rossz néven.

A hadiállapot nem privilégium a munkások kiuzsorázására, éppen úgy, mint ahogy elvette a munkásságnak azt a jogát, hogy az életfentartásért való küzdelmében agresszív fegyvereket használhasson.

De nem tilthatja a hadiállapot azt, hogy a munkásság a munkabéreinek és keresetének fokozásáért sikraszálljon akkor, amikor az élelmiszertermelők, bankok és kereskedők mindenféle élelmiszerek és életszükségletek árát egészen szabadon, a régi árakat háromszorosan is túlhaladó magasságra emelték.

Nem tudjuk, de nem is szabad teljesen tétlenül túrnunk ezt az ok nélkül reánk kényszerített drágaságot.

Ha az élelmi és szükségleti cikkek árát a termelők részben a kormány segítségével jó magasan állapították meg, micsoda jögn tilthatnák meg a munkásságnak azt, hogy a munkája árát a drágasággal arányosan maga szabja meg!

Ez nem véték és nem törvényellenesség. Ellenben az egészségünk és munkaerőnk épségbentartására való kötelesség. Ami állami érdek és a magunk érdeke is.

Erélyesen követeljük tehát az illetékes faktoroktól, hogy fékezék meg az uzsorát! Szüntessék meg a drágaságot vagy követelünk magasabb munkabért.

Ha a gyárak igazgatói és egyéb munkáltatók a rém drágaságban nem jutottak arra a belátásra, hogy önként adjanak több fizetést a munkánkért, akkor követeljük azt tőlük.

Mert a itsztességes munkánk mellett Élni akarunk!

A budapesti helyicsoport.

II.

Térjünk rá most a szakmai sovinizmusra. Tapogassuk csak meg egy kicsit, mindjárt rá fogunk jönni, hogy kóccal van béelve.

A kisipari szakmáknál a sovinizmus kedves lova a munkaközvetítés, mert hát nem tud más a kisipari munkaadók részére közvetíteni, ha bádogos kell, mint Y szaktárs, ha szerelő kell X szaktárs, ha kovács kell Z szaktárs. Hogy a közvetítő komolysága meglegyen, telefon kell, titkár kell s ha már e kettő megvan, magánhelyiség is kell. Mert kérem a munkáltató urak nem tudják a központi közvetítő telefonszámát, azután a régi szakosztályhoz vannak szokva és egyébként X szaktárs az, aki jó szerelót, Y szaktárs az, aki jó bádogost tud a munkáltatónak közvetíteni. Tudott dolog, hogy ebben nincs semmi igazság. A közvetítés ilyenképen beállítás, személyi politika, amely lehet teljeseen jóakaratu és hasznos, azonban a személyi tőkésítést — őszintén mondva — már magában hordva, a szakmai sovinizmus elősegítője, az ilyen alapokra fektetett közvetítés nagyon gyenge, mert a közvetítést nem az iroda csinálja meg, hanem a szaktársak szervezetsége és az védi is meg. Az, hogy ha a munkáltatók nem fordulnának a központi közvetítő hivatalhoz, éppen a fentebbit igazolja, ha azt mondom, hogy az ilyen alapokra fektetett közvetítés nagyon gyenge, mert nem a szervezet elismerése az, ami a munkáltatót közvetítésünkhöz utasítja, hanem Y szaktárs tapasztalt szakemberismerete. Én ezt nem tartom semmiképen örvendetesnek. Azonban ezen kérdésre ez az érv sem áll fenn. Mért élő példa rá: Marjai szaktársat a csoport szükséges munkálatainak elvégzésére beállítottuk, bizony a kisipari kovácsmunkáltatók épp úgy tudják a csoport telefonszámát, mint a kisipari kovácsokét, azonfelül sok esetben személyesen is ellátogatnak Thököly-ut 56 alá és a központi közvetítőhivatal utján vesznek munkásokat, még sines baj. Valószínűnek tartom, hogy a többi kisipari szakmáknál hasonló esetben ez következne be. Hogy ez a dolog mennyire túlteng, példa rá, hogy egy helyiségben két telefont fizetünk azon a címen, hogy a villanyszerelők szakmai érdeke, a közvetítés megkívánja a telefon fentartását és így van egy bádogos és egy villanyszerelő telefon ugyanott.

A gyáripárban a szakmai sovinizmus hasonló mód jelentkezik, azzal a különbséggel, hogy nagyobb méretű s mivel a gyárakban a szakmák a termelés terén össze vannak vonva, sajnos, a sovinizmus mélyebbreható következményekkel jár.

Azonban állítom, hogy itt is a személyi politika az események elmérgesítője. A gyáripari lakatosok sovinizmusa szerint a gyáripari lakatosok ügyeit nem tudja elintézni csak A szaktárs, mert csak A szaktárs az, aki a gyáripari lakatosok érdekeit meg tudja védeni a munkáltatókkal szemben, a központtal szemben. Ugye, milyen fordított logika? Nem a szervezetség az, ami megvédi a szaktársakat, hanem A szaktárs személyi tulajdonságai. A gyáripari lakatosok szervezetsége másodrendű dolog, elsőrendű dolog egy szakmára nézve, hogy jó A szaktárs legyen. Még ma is hallottam néhány értekezleten, hogy a gyári lakatosoknak az a nagy szervezeti bajuk, hogy nincsenek megfelelő egyénekké és megfelelő számmal képviselve a központi vezetőségben. Az is baj, hogy az esztergályosok szervezetség tekintetében tulerősek, ennek és érdekeik megvédésének következménye, a gyáripari lakatosok alacsony átlag bérviszonyai. A laikusok előtt tehát adva van, hogy a gyáripari lakatosokat csak A szaktárs jó tulajdonságai tudja megvédeni. Bizonyos, hogy A szaktárs nem is késik annak felismertetésével, hogy ezen tulajdonság teljes birtokában van, kész a szakmai sovinizmus.

Most nézzünk meg egy másik dolgot, amelyet igen alaposan szemügyre kell venni. Miakics szaktársam a szakmai sovinizmust a szakmai különjárulékokban látja. Résben igazza lehet, azonban én például tudom, hogy az épületlakatosok elsőnek vezették be a különjárulékot és nem tapasztaltam azt, hogy ezért más szakmákkal szemben hadiában álltunk volna.

Az esztergályosozsakma szintén különjárulékot vezetett be, azonkívül a gyáriparhoz szükséges szervezetséget és szónoklatok

helyett a fegyelmet és a valóban létező összetartást, kitartást. Csak természetes, hogy ez eredményeket hozott, még pedig nem olyat, hogy nesze semmi, fogd meg jól. A többi gyáripari szakmák előtt adva volt az esztergályosok eredményei s csak természetes, hogy ez lebegett szemük előtt. Hogy ugyanezeket elérjék, különjárulékot vezettek be, csak hogy a különjárulék nem csodabalsam és azt, amit az esztergályosok elértek, ahhoz más feltételek is szükségesek. A gyáripari szakmák közül az esztergályosoknak volt legéltrevalóbb szervezetségük, nekik csak a szervezeti hiányokat kellett kitölteni, mikor ezekkel készek voltak, dolgozat keményen fogták és ügyükbe — az igaz — nem engedtek más szakmáknak beavatkozást. A többi gyáripari szakmánál, a lakatos-, kovács-, gép- és segéd munkásoknál a helyzet sokkal kedvezőtlenebb, itt az indifferenciámsz óriási tömegével és a tagfluktuációval kell előbb megbirkózni. Nem akarok bírálatot mondani ezen szakmák mozgalmá felett, de bizonyos, hogy másként is lehetett volna helyett, különösen két szakma, a gyáripari lakatosok és a gép- és segéd munkások állandóan az esztergályosokban látták sikertelenségüket. Az esztergályosoknak felrótt sikertelenségek igen éles ügyeket és egy feltétlen rendezendő szervezeti kérdést hoztak felszínre. Ezen ügyek tárgyalásai azután tulmentek még a sovinizmus határain is, mert egy értekezleten megjelent az esztergályosok, a gyárilakatosok, a gépmunkások küldötte és igen kedves titulusokkal tisztelték meg egymást, a hallgatók kaján örömeire.

Mellékesen meg kell jegyezni, hogy nem az esztergályosok voltak ebben a kezdők, meg hogy egy értekezlet 3 értekezletű költségre került. A helyzet különösen az esztergályosok és a gép- és segéd munkások között élesedett ki veszedelmesen. Jól fel kell gondolni azt, hogy itt egy egészen újkeletű, le nem becsülhető szakszervezeti kérdéssről van szó. A technika fejlettsége folytán az esztergályosszakma van leginkább kitéve annak, hogy begyakorolt munkásokkal helyettesíthetők. Az esztergályosszakma szervezetsége révén előnyöket szerzett magának a gyáriparban. Bizonyos az, hogy a munkálatok a technika fokozódó segítségét kihasználni igyekeznek és a tanult esztergályos helyett gépmunkásokat állítanak be, így folyvást szaporodik a gépmunkások száma az esztergályosok rovására. Sajnos, a gépmunkások részéről, sőt, a gyáripari lakatosok részéről is többször helytelenül fogták fel ennek a súlyos átmenetnek a rendezését, őszintén mondván, a szakmaekszponensek örültek ennek, egyrészt az esztergályosok iránti antipátiából, másrészt a gépmunkások szakma hajnalhasadását látva, egy nagy, hatalmas szakma külső-belső erejének biztató sulya iránti szempontból igyekeznek saját felfogásukat érvényesíteni. Szakszervezeti szempontból csak egy lehet a helyes, az esztergályosok ezt fel is ismerték. Az esztergályosokat fenyegető válság sikeres védekezési módja nagyon egyszerű. Az esztergályosok helyére kerülő gépmunkás ugyanolyan jól legyen szervezve és ugyanannyit keressen, mint az esztergályos.

Az esztergályosoknak tehát az a törekvésük, hogy minden esztergápadhoz hasonló gépeken dolgozó gépmunkás tartozzon az esztergályos szakma mozgalmához, fizesse az esztergályoskülönjárulékot.

Az esztergályosok megszerezték amivel bírnak, a hozzájuk esatlakozó gépmunkások semmi kárt nem vallanak, sőt előnyöket élveznének. Ehelyett mást látunk, a gépmunkások nem értik meg az esztergályos-törekvéseket, félremagyarázzák és kész a legveszedelmesebb civódás, nevezzük sovinizmusnak. Pedig mondja nekem valaki, van-e más mód ennek a kérdésnek megoldására? Nem-e az volna a közös érdek, hogy az egyesülés minden civódás nélkül megtörténjék és ne legyen a kapitalista kezében ütőkártya a szakmai sovinizmus.

A szakmai különjárulékok rendezetlensége szintén elősegíti a szakmai sovinizmust. Azonkívül a csoport ügykezelésében bajt okoz, mert a szakmai különjárulékok szempontjából a csoport azon célját, hogy a szövetségi járulékot bárki, bárhol könnyűszerrel fizesse, a szakmai befizetőhelyek révén teljesen fumigálják. Mellékesen jegyzem meg itt is, hogy a szakmai befizetőhelyek nem használtak annyit, mint amennyit vártak tőlük, a csoportnak egyenesen kárára voltak. Most vizsgáljuk meg a különjárulékokból származó bajokat. Van különjáruléka

a bádogos, vízvezeték szerelők, villanyszerelők, műszerészek, kisipari kovács, gyári kovács, épületlakatos, gyári lakatos, gépmunkások és segéd munkások, esztergályosok és öntőknek, ahány, annyiféle. Ezen járulékok fizetése mellett az történik, a gyáripari szakmában különösen, hogy egyik szakmából másik szakmába átlépnek egyes esetekben a szaktársak. Így az épületlakatos, ha gyárba megy dolgozni, ha valaki gépmunkás lesz vagy ha valaki esztergápadon dolgozik, csak természetes, hogy az illető szakma különjárulékát fizesse. Ez megtörtént idáig több esetben, igaz, hogy nem simán, mert az illető átlépő munkás joggal kérdi, mi lesz az előbbeni befizetett különjárulékaival. Jóakarattal ez ütközőpontot nem képezne egyik szakma között sem, mert ezt teljes megelégedésre meg lehetne oldani, ha nem volna az az átkozott szakmai sovinizmus. Igen szép példái vannak itt is a sovinizmusnak: Vezetőségi ülésen tárgyaltuk, Sz. szaktársat az illető szakma exponense nem közvetítette szerszámmunkára azért, mert nem fizette a szerszámmunkások védelmi alapját, hanem másét, habár Sz. szaktárs legrégebb munkanélküli volt. Az esztergályosok csak az ő védelmi alapjukat fizető gépmunkásokat közvetítették és így tovább. A szakmai sovinizmus mindenestre így tartja ezt helyesnek és jogosnak, azonban a köz szempontjából ez egy cseppet sem kívánatos.

A különböző járulékok kötelezettsége fátnyszerűen szembe állítja a leginkább egymásra utalt két szakmát, az esztergályosokat és gépmunkásokat, miért, ha valaki gépmunkáról az esztergápadhoz vagy hasonló géphez kerül, az esztergályosok követelik az ő védelmi alapjuk fizetését, de megesik viszont, hogy esztergályos kerül géphez, akkor a gépmunkások szorítják az ő külön alapjuk fizetésére az esztergályost és bizony ez utóbbi nem sikerül. Az esztergályos 1 koronát fizet hetenként, ami többet biztosít neki bérharc esetén, mint a gépmunkások külön alap, azonkívül az esztergályosalap, el kell ismerni, alap. Bárhogy forgatjuk a dolgot, az összetűzőések elkerülése végett feltétlen rendezendő volna a különalpokba való átlépés vagy ami még jobb volna, egy általános szabadszervezeti járulékemelés és a különjárulékok eltörlése.

Miáki szaktársam ezen leghelyesebb nézete, sajnos, még nem időszerű, mert az előhaladottabb szakmát odakötné az elmaradt szakmához, amelyik még most koptatja gyermekcipőit és véleményem szerint ez szerzett jogokat és eredményeket rontana le. Nyíltan mondhatom, hogy az esztergályosszakma nem volna előnyös és mi nem úgy vagyunk, mint más szövetségek, ahol nincs az a szakmai tagozódás az üzemekben, mint a mi gyárainkban. A szakmai különjárulékok központosítását és egyesítését tehát az az idő hozza meg, amikor az összes szakmánál ki lesz forrva a szervezetség és ehhez szükséges funkciók hibátlanul fognak működni.

Hogy a szakmai sovinizmus annyi bajt és kárt okozott a csoportban, nemcsak a sovinizmus vagy személyi politika rovására írható fel, hanem a csoport volt vezetőségének is. A vezetőség sohasem a csoport, hanem inkább a szakmák érdekképviselője volt és rányomta bélyegét a csoport irányítására is, mert sohasem a közjó szabta politika érvényesülhetett, hanem a szakmai exponensek akaratával spékelt, mondjuk sovinizmus. A csoport vagy szövetségi általános közérdek mellett sok esetben népszerűségi kérdés volt az állásfoglalás, ez alól nem volt kivétel egy szakma exponensében sem, ez szinte elősegítette azon helyzetet, hogy a csoport minden zugában a szakmai sovinizmus rontott-bontott és a vezetőség ernyedetlen alkudozott jobbra-balra. A vezetőség gyengeségét mutatta az is, hogy voltak csoporttisztviselők, akik hivatal iránti kötelességüket nem úgy teljesítették, ahogyan azt az ügykezelés kötelesszerű elvégzése kívánta, hanem azt csináltak, amit akartak, a szakma szent nevében. Ilyen volt az épületlakatosok, öntők, gyárilakatosok beállított tisztviselője.

Hogy így és ennyire kitértem a legális szervezetet érintő kérdések tárgyalásából, azt tisztára a szakmai sovinizmusnak tessék betudni. Ez a mérég már átjárta egész porcikánkat és ha a körképet akarjuk látni, hát ott kell felválni, ahol legszemléltetőbb.

(Vége köv.)